

Képzési területek egységes osztályozási rendszere, 2018

KEOR 2018

Módszertani útmutató

1. Bevezetés

1. Az ISCED (International Standard Classification of Education) a nemzetközileg összehasonlítható oktatásstatisztikák összeállításának, összehasonlításának és elemzésének a keretrendszere. Az ISCED az ENSZ Gazdasági és társadalmi osztályozások nemzetközi családjának a tagja, és az oktatási programok szervezésének és az azokhoz kapcsolódó végzettségi szinteknek, valamint a képzési területeknek a referencia osztályozása. Először az UNESCO dolgozta ki az 1970-es évek közepén, azóta az ISCED két revízió esett át, legutóbb 2011-ben Az ISCED nemzetközi megállapodás alapján jött létre, és az UNESCO tagállamainak általános kongresszusa fogadta el.

2. Az ISCED legutóbbi revíziója elsősorban az oktatási, képzési programok (ISCED-P) változásaira koncentrált, és első alkalommal vezette be az iskolai végzettségek osztályozását (ISCED-A)

3. A revízió során az a döntés született, hogy a képzési területeket egy külön folyamat során kell megvizsgálni, hogy egy független, de ezekhez kapcsolódó osztályozás szülessen, amelyet szükség esetén a képzési programok és végzettségek osztályozásának esetleges későbbi revíziótól függetlenül is módosítani lehet. Így a szintek és a területek osztályozása ugyanannak a nomenklátúra-családnak a tagja marad. Ennek megfelelően az új osztályozás neve ISCED Képzési területek osztályozási rendszere (ISCED-F)

2. A kézikönyv célja

4. Az összehasonlítható adatok gyűjtéséhez a közös nemzetközi osztályozási rendszer csak az első lépés. A második lépés annak biztosítása, hogy az osztályozást következetesen alkalmazzák minden országban-. Ezért ennek a kézikönyvnek az a célja, hogy útmutatást adjon az ISCED képzési területek osztályozásának alkalmazásához. Ezt úgy éri el, hogy bemutatja a megfigyelendő kritériumokat, és minden képzési területre az oda tartozó és a nem oda tartozó képzések listáját is biztosítja. A részletes ISCED-F struktúra „Az osztályozási rendszer kategóriái” fejezetben található. A nomenklátúra tartalmazza a képzési területek definícióját, és azokat a témákat, amelyek az egyes területekhez tartoznak, vagy azonkívül esnek, ezzel segítve a felhasználókat a területek közötti határesetek meghatározásában.

3. A nomenklátúra elemei

5. Az ISCED 2011 osztályozás alapelemei az oktatási programok és az azokhoz kapcsolódó végzettségek. Ugyanez igaz az ISCED_F-re is:

- a) Oktatási program
- b) Végzettség

6. Az ISCED-F az oktatási programokat és a hozzájuk tartozó végzettségeket tanulmányi *terület szerint* sorolja be. A képzési terület egy oktatási, képzési program vagy végzettség tág területe vagy tartalmi területe

7. Az ISCED-ben képzési terület és a képzési szint egymástól független változó. Az ISCED 1976 osztályozással ellentétben a képzési területeket nem a képzési szinteken belül definiáljuk. Ennek az az oka, hogy egyes képzési területek csak az oktatás egyes szintjein jellemzőek, ezek a szintek azonban országról országra vagy időről időre különbözhetnek. Például a tanárképzés vagy a nővérképzés más-más képzési szinten történik egyes országokban. Az elmúlt évek tendenciája, hogy ezek a képzések az alacsonyabb képzési szintekről a magasabb ISCED szintek felé kerültek.

4. Az osztályozás kiterjedése és szerkezete

8. Az osztályozás elsődleges célja, hogy az ISCED 2011-ben meghatározott államilag elismert végzettséget adó középfokú, középfok feletti, de nem felsőfokú, illetve a felsőfokú képzéseket leírja és osztályozza, de használható más ISCED szintre besorolt programoknál is. Az osztályozás más területen is használható, például a nem államilag elismert szervezett (nem formális) képzéseknél, a továbbképzéseknél és az informális tanulásnál.

9. Az osztályozás jelenlegi verziója az előző változatokra épít, hogy a lehető legnagyobb mértékben biztosítsa az időbeli összehasonlíthatóságot. Három szintű hierarchiájának legfelső eleme a főirány (első szint), majd az irány (terület, második szint), illetve a szakirány (harmadik szint), és az osztályozás négyjegyű kódokat használ. A képzések 11 főirányba, 29 területre és kb. 80 szakirányba sorolhatók be.

10. A harmadik szint, a szakirány elsősorban a felsőfokú képzési programokhoz, valamint a középfokú, és a középfok feletti, de nem felsőfokú szakképzésekhez és végzettségekhez készült. Az osztályozás azoknál az általános képzési programoknál is használható, ahol valamilyen tárgyi specializáció van jelen. Azokat az általános képzési programokat és végzettségeket azonban, amelyek számos tantárgyat ölelnek fel, de egyáltalán nem vagy nagyon kevés tárgyi specializációt tartalmaznak, a 00 Általános képzési programok főirányhoz kell besorolni.

11. Habár az osztályozást elsősorban nemzetközi szinten összehasonlítható statisztikák összeállításához dolgozták ki, nemzeti szinten is használható, főleg azokban az országokban, amelyek még nem dolgozták ki saját osztályozásukat a képzési területekre. Ezeknél az országoknál valószínűleg szükség van az egyes területek adaptálására vagy módosítására, hogy jobban visszaadják az országban elérhető képzések tartalmát, és így jobban megfeleljenek a nemzeti követelményeknek. Ezek az adaptációk azonban nem lehetetleníthetik el a nemzetközi adatszolgáltatást. Az ISCED elsődleges célja, hogy legalább főirány szinten megkönnyítse a nemzetközi adatátadást.

5. Az osztályozás

12. A képzési területek osztályozása témánkénti elvet követ. Az ISCED régebbi verziói is ezt használták. Az egymáshoz szorosan kapcsolódó tartalmak az osztályozás főirányait, irányait és szakirányait alkotják, azok hasonló tartalmát alapul véve. A cél az oktatási és képzési programok, valamint a kapcsolódó végzettségek besorolása képzési területek szerint a program tartalma, nem pedig a vélt résztvevők jellemzői alapján.

13. A képzés fő témája határozza meg, hogy melyik képzési terület alá sorolandó az adott program vagy végzettség. A téma az a tényszerű, praktikus vagy elméleti tudás, amely a programba beépül, és a kapcsolódó végzettséggel elismerik azt. A tudás vonatkozhat adott problémakörre, vagy meghatározott célra, ami lehet absztrakt (pl. filozófia), gyakorlati (pl. mérnöki) vagy mindkettő (építészet). Gyakorlati szempontból a program vagy végzettség fő témáját az a képzési terület határozza meg, amely a tanulók tanulási kreditjeinek vagy a tanulással töltött idejének nagy részét (azaz több mint 50%-át) vagy egyértelműen domináns részét adja. Ahol lehet, a tanulási kredit kritériumot kell használni, minden más esetben a szándékos tanulási idő becslését kell elvégezni. A tanulási idő az órákon, szemináriumokon, laboratóriumban vagy speciális projekteken töltött időt jelenti. A programokat és a végzettségeket abba a szakirányba kell besorolni, amely a fő tárgyukat tartalmazza.

14. Ahol nincs elég információ a tanulási kreditek vagy a tanulási idő alapján a programok, illetve a végzettségek besorolására, akkor azokat a nevükben szereplő első tantárgy alapján kell besorolni. Ha a fő tárgyat azért nem lehet meghatározni, mert a program vagy a végzettség sok szakirányt (vagy akár főirányt vagy területet) ölel fel, és azok közül egyik sem domináns, akkor a programot vagy a végzettséget az Több tudományterületet átfogó kategóriába kell besorolni. (Részletesen lásd a 7. részt.)

15. Két program vagy végzettség akkor tartozik azonos kategóriába, ha a fő tantárgyuk azonos, vagy meglehetősen hasonló. Az osztályozás szerkezetének kialakításakor a következő kritériumokat használták a megadott prioritással, amikor meghatározták a tantárgy hasonlóságának mértékét egy adott képzési program vagy végzettség főirányba, területre vagy szakirányba való besorolásakor:

- a. elméleti tudás tartalom
- b. tanulás célja
- c. érdeklődés tárgyai
- d. módszerek és technikák
- e. eszközök

16. Ideális esetben az osztályozás nemzetközi szinten kiegyensúlyozott a főirányok között, azaz egyik főirány sem dominál. Ez azt jelenti, hogy nem valószínű, hogy várhatóan egy főirányba tartozó programokra sem jellemző, hogy a beiratkozók vagy a végzettek száma abban a kategóriában koncentrálnak. Az országok közötti különbséget figyelembe véve azonban nem lehet olyan egységes nomenklatúrát kidolgozni, amely minden országban a képzés minden szintjén kiegyensúlyozott.

6. Az osztályozási kritériumok alkalmazása: néhány példa

17. A főirány és a terület kategóriája ebben a besorolásban hasonló az ISCED 1997-hez. Jelentős részben az elméleti tudás hasonlóságai és a tanulás célja a meghatározó, és kisebb mértékben a lefedett érintett képzési területcsoport tárgyai. A szakirányokat jelentős részben a módszerek, a technikák, és az eszközök alapján különböztetik meg. A szakasz többi része bemutat néhány példát ezeknek a kritériumoknak az alkalmazására, néhány határesetet és két különleges kivételt: a szakképzési programokat és végzettségeket, és a tanárképzést.

A tantárgyak hasonlósága a képzési szintek között

18. Az összes képzési program és végzettség elméleti ismeretek, tényszerű tudás és gyakorlati készségek keverékéből áll. Az oktatás különböző szintjein található két képzési program vagy végzettség azonos oktatási és képzési területhez tartozik, ha hasonló típusú elméleti, tényszerű és gyakorlati ismereteket fed le, még akkor is, ha máshova helyezik a hangsúlyt. Például: a szerszámkészítő programok tartalmazzák némi matematikát, tényszerű tudást és műszaki elméletet, amely a gépészmérnökök számára szükséges. Ilyen módon a szerszámkészítő és a gépészmérnöki képzés azonos oktatási és képzési területhez tartozik (0715 Gépgyártás, műszer- és fémipar), annak ellenére, hogy az oktatás vagy az iskolázottság eltérő szintjeihez kapcsolódnak.

A tantárgyak hasonlósága az oktatási szinteken belül

19. Ezzel ellentétben az ápoló- és a szülésznőképzés a 0913, az orvostudomány pedig a 0912 kategóriába tartozik. Jóllehet szoros kapcsolatban állnak egymással, vannak különbségek a tantárgyak szempontjából – különös tekintettel a tanulás céljára (az orvosoknak és az ápolóknak másfajta tudást, készségeket és kompetenciákat kell megszerezniük és alkalmazniuk), a módszerekre, a technikákra, sőt még az eszközökre is. Ezenkívül az adatok felhasználóinak körében nagyon erős érdeklődés tapasztalható arra nézve, hogy képesek legyenek megkülönböztetni egymástól az ápolókat és az orvosokat. Néhány országban az orvosok és az ápolók azonos képzési szinten tanulnak és szereznek végzettséget. Ezekben az esetekben könnyebb megkülönböztetni őket a területek, mint az oktatási szint alapján.

Határesetek

20. Határesetekkel találkozunk, amikor a képzési program vagy végzettség a besoroláson belül két különböző területhez is szorosan kapcsolódik. Például az állatorvosi tanulmányok az orvostudománnyal (különös tekintettel az elméleti tudásra, de a tanulás céljára is) és az állattartással (az érintett tárgyak, módszerek és technikák, eszközök) is mutatnak hasonlóságokat. Ez utóbbit választották az állatorvosi tanulmányok besorolására az ISCED előző verzióival való megfeleltetés fenntartása érdekében, a kulcsfontosságú kapcsolódó besorolásokkal együtt (pl. a tudományterületek és a gazdasági tevékenységek nemzetközi ágazati osztályozási rendszere (ISIC)), és az (emberi) egészség és jólét számára elkülönített főirány fenntartásához, amely nagyon fontos a nemzeti politikai elemzésekhez.

21. További példa a gondozás. Az egészségügyi gondozás a 091 Egészségügy területéhez tartozik, a nem egészségügyi gondozás pedig a 092 Jólét szakterülethez tartozik abból a megfontolásból, hogy a két területen szükséges elméleti tudás nagyon különböző.

Általános programok

22. Azokat az általános programokat, amelyek egy tantárgykört fednek le, például nyelvek és irodalom, társadalom- és természettudományok, matematika, művészetek és/vagy testnevelés, a 0011 Alapozó keretprogramok szakirányhoz kell besorolni. Még akkor is ezt kell tenni, ha **bizonyos mértékben** egyes tantárgy-kategóriára összpontosítanak, például humán tudományok, társadalomtudományok, természettudományok stb., ami előfordulhat. Ezek a programok különleges típusú, több tudományterületet átfogó programok, amelyekhez létrehoztak egy főirányt. Ezért ezeket csak a több tudományterületet átfogó programokhoz szabad besorolni.

Mérnöki képzési programok és végzettségek

23. A mérnöki képzési programokat és végzettségeket a 071 Általános műszaki (mérnöki) képzés¹ szakirányaiba, illetve az általános mérnöki és építészmérnöki képzést a 0732 Építőipar, magas- és mélyépítés szakirányaiba kell besorolni. Még a számítástechnikára, média-technikákra, textíliákra, élelmiszerekre stb. irányuló tanulmányokat is a 071 vagy 0732 szakirányhoz kell besorolni, ha a **hangsúlyt** gépek, motorok, elektromos berendezések, elektronika, számítógépek, távközlési eszközök stb. (071), vagy épületek, utak és hidak (0732) megtervezésére és megépítésére helyezik.

Feldolgozóipari programok

24. A feldolgozóipari programokat a 071 Általános műszaki (mérnöki) képzés szakirányaihoz kell besorolni, ha a hangsúlyt a tervezésre helyezik, vagyis fémek, mechanikák, gépi berendezések, motorok, elektromos berendezések stb.

25. Az egyéb feldolgozóipari képzési programokat és végzettségeket a 072 Feldolgozóipar alá kell besorolni. Ez vonatkozik arra az esetre, amikor bizonyos termékek gyártására helyezik a hangsúlyt, például élelmiszerek, textíliák, cipők, papír, bútorok, üveg, műanyag stb. A fémtermékek gyártása azonban nem a 072 képzési területhez, hanem a 0715 Gépgyártás, műszer- és fémipar szakirányhoz tartozik.

Nyelvek

26. A nyelveket vagy a 0231 Idegen nyelvek, vagy pedig a 0232 Irodalom és nyelvészet szakirányhoz kell besorolni a várt résztvevők jellemzői alapján² (mivel ebben a konkrét esetben ez helyettesíti a tanulmányok konkrét tantárgyait). Egyértelmű különbség áll fenn az elméleti tartalom, a tanulás célja, valamint a képzési programok tanítási stílusa között attól függően, hogy azokat a nyelvet anyanyelvi szinten vagy folyékonyan beszélő tanulók, vagy pedig más nyelvet beszélők számára állították össze, akik most próbálnak elsajátítani egy adott nyelvet. Az előbbi esetben az adott nyelv irodalmára és nyelvészetére helyeződik a hangsúly, nem annyira a nyelvtanra és a szókincsre (legalábbis a közép- és a felsőfokú képzésben). Az utóbbi esetben a nyelvtanra és a szókincsre és esetleg a kultúrára helyeződik a hangsúly, és csak mellékesen foglalkoznak az irodalommal és a nyelvészettel.

Szakképzési programok és végzettségek, a kiegészítő tantárgyakkal együtt

¹ Megjegyezzük, hogy az általános műszaki (mérnöki) képzés sokkal átfogóbb fogalom, amely más kategóriákat is felölel, és nemcsak arra a mérnökre vonatkozik, aki tervező szakemberként dolgozik. A képzés szintje szempontjából nincs különbség a 071 és a 072 szakirányai között.

² vagyis hogy a tanulók rendelkeznek-e már jártassággal az elsajátítandó nyelvben.

27. A szakképzési programokban, például egyes hosszú programokban a felső középfokú oktatás szintjén összesen több időt fordíthatnak kiegészítő tantárgyakra, mint a tervezett szakma vagy szakmacsoport főtárgyára. Ennek ellenére ezeket a programokat és az így megszerzett végzettségeket a tervezett szakmához vagy szakmacsoportához kapcsolódó szakterülethez kell besorolni. Ez kivételt jelent az alól a besorolási szabály alól, hogy a többséget alkotó vagy túlsúlyban lévő tantárgyak szerint kell elvégezni a besorolást, mivel nagyon fontos, hogy a szakképzési programok által megcélzott szakmák külön-külön azonosíthatók legyenek. A gyakorlatban valószínű, hogy a megcélzott szakmák területére fordítják a leghosszabb tanulási időt.

1. példa: Az ápolási egészségügyi programokat a 0913 Ápolás és szülésznőképzés szakirányhoz kell besorolni, még akkor is, ha összességében több tanulási időt fordítanak más tantárgyakra, mint az ápolásra.

Szaktanári képzések és végzettségek

28. Azokat a tanárképző programokat és végzettségeket, amelyek elsősorban egy tantárgy oktatására szakosodnak, a tanárképzéshez kell besorolni, még akkor is, ha a fő hangsúlyt a tantárgyi specializációra helyezik. Ugyanezt az alapelvet kell alkalmazni azokra a képzési programokra és végzettségekre is, amelyek egyesítik magukban a tanárképzést, valamint egy szaktárgyat. Ez kivételt jelent azon besorolási szabály alól, hogy a többséget alkotó vagy túlsúlyban lévő tantárgyak szerint kell elvégezni a besorolást, mivel nagyon fontos, hogy a tanárképzés más szakirányoktól elkülönüljön, különösen az oktatási rendszerek elemzése során.

7. Több tudományterületet átfogó programok és végzettségek

29. A több tudományterületet átfogó programok és végzettségek egyesítenek **több** oktatási és képzési szakirányt és **nincs domináns szakirány**. Egyes több tudományterületet átfogó programok és végzettségek több területet, sőt főirányt is lefednek. Ebben a besorolásban a „vezető tárgy szabályát” alkalmazzák annak a **főiránynak** a megállapítására, amelybe a több tudományterületet átfogó tanulmányt be kell sorolni. Ez azt jelenti, hogy a vezető tárgy vagy tárgyak határozzák meg a főirányt vagy a területet. A vezető tárgyak meghatározásának kritériuma, mint korábban, a kreditek vagy a szándékolt tanulási idő részesedése. A több tudományterületet átfogó programokat a „8”-as számjegy használatával kell besorolni a terület vagy szakirány szintjén (vagyis xx88) a vezető főirányon belül így: több tudományterületet átfogó programok a [főirány] túlsúlyával. Tehát az összes több tudományterületet átfogó programot, amelyben nincs domináns tárgy, külön-külön kell meghatározni, és legalább a képzési program vagy végzettség főiránya ismert lesz.

2. példa: Azt a programot, amely egyenlő (egyharmad) arányban tartalmaz teológiát (0221), történelmet (0222) és filozófiát (0223), a 0288 (Több tudományterületet átfogó programok, a humán tudományok főirány túlsúlyával) alá kell besorolni. Ha a program 60%-ban teológiából, 20%-ban történelemből és 20%-ban filozófiából áll, akkor a 0221 alá kell besorolni, mivel a teológia a domináns tárgy.

30. Ha egynél több vezető főirányt azonosítanak, akkor a több tudományterületet átfogó programot a program címében (vagy a tananyagban vagy a tantervben, ha a címben nincs

felsorolva) elsőként felsorolt főirány alá kell besorolni. Ha nem áll rendelkezésre elegendő információ a vezető tárgy megállapításához, akkor az előző mondatban leírt „elsőként felsorolt” szabályt kell alkalmazni.

31. A két vagy több szakirányt lefedő képzési programokat, ahol egy szakirány képviseli a megszerzendő kreditek vagy a szándékolt tanulási idő túlnyomó részét, az adott szakirányhoz kell besorolni. Így tehát, ha a megszerzendő kreditek vagy a szándékolt tanulási idő legnagyobb részében egy adott szakiránnyal foglalkoznak, akkor a képzési programot az adott szakirányhoz, **nem** pedig több tudományterületet átfogó képzési programként kell besorolni.

3. példa: A matematika főszakiránnyal és francia nyelv mellékszakiiránnyal futó programot a 0541 Matematika alá kell besorolni, mivel ez a domináns tárgy.

4. példa: Azt a programot, amely 40% műszaki ismereteket (071), 30% üzleti ismereteket (041) és 30% nyelvi képzést (023) tartalmaz, a 0788 (Több tudományterületet átfogó programok, a műszaki, ipari és építőipari képzések főirány túlsúlyával) alá kell besorolni, mivel egyik területnek sincs túlsúlya, de a 07 a vezető főirány. Ha a műszaki és az üzleti ismeretek egyformán fontosak, és súlyuk meghaladja a nyelvek súlyát (pl. 40%, 40% és 20%), akkor a program akár a 0788, akár a 0488 alá besorolható, attól függően, hogy melyik program, a műszaki ismeretek (071), vagy az üzleti ismeretek (041) szerepel-e először a program címében (vagy ha nem a címben, akkor a tananyagban vagy a tantervben).

5. példa: Azt a programot, amely 40% történelmet (0222), 30% közgazdaságtant (0311) és 30% politikát (0312) tartalmaz, a 0388 (Több tudományterületet átfogó programok, a társadalomtudományok, újságírás és más információszolgáltatás főirány túlsúlyával) alá kell besorolni, mivel a közgazdaság és a politika ugyanabban a főirányban szerepel.

32. Azokat a képzési programokat és végzettségeket, amelyek egy konkrét szakmai területre irányulnak, de emellett kiegészítő tárgyakat is tartalmaznak más szakterületről, *nem* tekintjük több tudományterületet átfogó programoknak vagy végzettségeknek, és ezeket az adott szakmai területhez kell besorolni.

6. példa: Lehetséges, hogy egy villanyszerelési programban több időt fordítanak a kiegészítő tárgyra (nyelv, matematika, természettudományok stb.), mint magára a tervezett szakmai tárgyra. Ezt a programot ennek ellenére is a 0713 Energetika, elektromosság területhez, nem pedig több tudományterületet átfogó programként kell besorolni.

33. A „vezető tárgy szabálya” az egyetlen megvalósítható szabály a több tudományterületet átfogó képzési programok és végzettségek besorolásához mindaddig, amíg csak egyetlen kódot lehet hozzárendelni a kézikönyv javaslatai szerint. Azok a felhasználók azonban, akik képesek két vagy több kódot is hozzárendelni,³ képesek lehetnek több tudományterületet átfogó képzési programokat több területhez is besorolni.

8. Egyéb nehezebb esetek besorolása

³ Például, ha az adatokat regiszterekben tárolják, és nem kell ezeket háztartásstatisztikai vagy más adatfelvételekkel gyűjteni. Többszörös kódok használata nem része az ISCED-F-nek. Az egyes országok azonban dönthetnek úgy, hogy nemzeti célokra több kódot használnak.

Tovább nem bontott, máshova nem sorolt

34. A képzési területek osztályozásánál két hasonló esetet kell megvizsgálnunk a képzések és végzettségek besorolásánál:

a. Az első csoportba azok az esetek tartoznak, ahol csak a nómenklátúra hierarchiájának felsőbb szintjéig van információ egy adott képzési programról vagy végzettségről. Ezeket az eseteket 'tovább nem bontott' kategóriába soroljuk, és kódoláskor a nómenklátúra utolsó ismert hierarchia szintje (főirány vagy terület) után még egy vagy több 0-t kell írni (az adott helyzetnek megfelelően).

7. példa: Ha egy mérnöki képzési programról nincs további információ, akkor azt a 0710 Általános műszaki (mérnöki) képzés, tovább nem bontható kategóriába kell besorolni. Ezek a programok nem tekinthetők több tudományterületet átfogó programoknak

8. példa: A szolgáltatás főirányba tartoznak, de nincs róluk további információ, a 1000 Szolgáltatások, tovább nem bontható szakirányhoz kell besorolni.

b. A második csoportba azok az esetek tartoznak, ahol a szakirány ismert, és pontosan meghatározható, de ez a nómenklátúra nem tartalmazza azt. Ezek az esetek a 'máshova nem sorolt' kategóriába tartoznak, és a képzési területek osztályozásakor a szakirány szintjén (azaz az utolsó jegyen) 9-es kódot kapnak.

9. példa: Ha van egy képzési program az információs és kommunikációs technológiák egy olyan új képzési területén, amely nem tartozik egyik szakirányhoz sem, akkor azt a 0619 Máshova nem sorolt információs és kommunikációs technológiák szakirányba kell besorolni.

Ezek a „tovább nem bontható”, „máshova nem sorolt” kódok nem tartoznak a nómenklátúra közvetlen struktúrájához, hanem olyan kiegészítő kódok, amelyeket olyan adatok feldolgozása során használnak, amelyek nem pontosan vagy teljesen meghatározottak (tovább nem bontható) vagy kifejezetten nincsenek benne az osztályozásban ('máshova nem sorolt').

Ha nehézséget okoz a „0”, „8” és „9” kód használata, az 1. táblázat nyújthat segítséget

1. táblázat Kiegészítő kódok

Kód	Név	Használat	Példa
0	Tovább nem bontható	Csak az osztályozás magasabb szintjeibe való besoroláshoz van elég információ	7 és 8
8	Több tudományterületet átfogó programok vagy végzettségek	Olyan képzési programok vagy végzettségek, ahol nincs domináns szakirány	2 (első része), 4 és 5
9	Máshova nem sorolt	A szakirány ismert, de azt a nómenklátúra nem tartalmazza	9

Megjegyzés: Azokat a programokat, ahol van domináns szakirány (amely a tanulási kredit vagy idő több mint 50%-át tartalmazza), abba a domináns szakirányhoz kell sorolni (lásd az 1., 2. (második rész), 3. és 6. példát).

35. Az adatgyűjtés során azokban az esetekben, ahol a képzési terület teljesen ismeretlen, a „9999”-es kód használható, vagy ahol csak két vagy három jegyű kódokat használnak, „99” vagy „999” használható

9. Aggregálás elemzéshez és publikáláshoz

36. Ez a nómenklatúra az információigénytől függően minden hierarchia szinten használtató adatgyűjtés és publikálás során. Úgy készült, hogy kellően rugalmas legyen, és az elemzés és a publikálás legtöbb célját kiszolgálja.

37. Gyakran szükség van a képzési területek szintjeinek aggregálására. Például az UNESCO Statisztikai Intézete (UIS) két jegyen jelenti meg az adatokat.

38. Minden esetben figyelembe kell venni az elemzés célját. Az UIS által használt kategóriáktól eltérő kategóriák is kialakíthatóak, főleg publikálás céljából.

10. Kapcsolat ISCED 2011 és más nómenklatúrákkal

Kapcsolat az ISCED 2011 nómenklatúrával

A képzés tartalmi irányultsága és a képzési területek

39. A képzés tartalmi irányultsága (általános vagy szakképzés) és a képzési terület az ISCED két különböző dimenziója, és nem szabad azokat összekeverni.

40. A **szakképzést** az ISCED 2011 olyan programként határozza meg, amelyeket főként abból a célból hoztak létre, hogy a tanulók olyan gyakorlati készségeket, szaktudást és ismereteket sajátíthassanak el, amelyek egy adott foglalkozás vagy szakma, illetve foglalkozás- vagy szakmacsoport vonatkozásában szükségesek az alkalmazáshoz. A szakképzési programok iskolákban és/vagy a munkahelyen valósulhatnak meg. Az ilyen programok sikeres elvégzése révén a munkaerőpiacon olyan fontos szakmai képzettséget szerezhethet a tanuló, amelyet az illetékes nemzeti hatóságok elismernek.

41. Az **általános képzés** az ISCED 2011 szerint olyan képzési programokat jelent, amelyeknek célja, hogy a tanulók általános tudását, képességeit, olvasás-írási és számolási készségét fejlesszék. E programoknak gyakran az a célja, hogy felkészítsék a résztvevőket az ugyanolyan vagy egy magasabb szinten történő továbbtanulásra, és lefektessék az egész életen át tartó tanulás alapjait.

42. Azokat a képzési programokat és végzettségeket, amelyeket tartalmi irányultságuk szerint az általános képzések közé soroltunk az ISCED2011-ben, és specializáció nélkül sok tantárgyat lefednek, a 0011 Alapozó keretprogramok közé kell besorolni. Az általános képzés egyéb képzési programjait és végzettségeit a fő tantárgyuk szerint kell besorolni a képzési területek osztályozásában. Különösen a felsőfokú képzések közül csak kivételes esetben kerülhetnek képzési programok az Alapozó keretprogramok közé.

10. példa: Egy matematikai képzés vagy végzettség az ISCED2011 5. szintjén lehet általános annak tartalmi irányultsága szerint, de a képzési területek szerinti szakiránya 0541 Matematika.

Az ISCED-F és az ISCED 1997 (és 2011) képzési területei közötti megfeleltetés

43. Az ISCED Képzési területek osztályozása 2013 (ISCED-F) során néhány képzési terület és szakirány más főirányhoz került az előző osztályozáshoz képest az 5. fejezetben, elsősorban annak 15. bekezdésében leírt besorolási alapelvek szerint.

44. A fontosabb változások a következők:

- a. Az ISCED1997 22 'Humán tudományok' képzési területe két csoportra bomlott 022 1. 'Humán tudományok (kivéve nyelvek)' és 023 'Nyelvek'.
- b. Az ISCED1997 3 'Társadalomtudományok, gazdaság, jog' két főirányra bomlott: 03 'Társadalomtudományok, újságírás és más információszolgáltatás' és 04 'Üzleti ismeretek, ügyvitel és jog'.
- c. A 05 Természettudományok, matematika és statisztika főirányon belül létrejött egy új képzési terület, a 052 'Környezet' néven, az ISCED1997 '42 Élettani tudományok' képzési terület felosztásával, és a 62 'Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat' egy részének hozzáadásával.
- d. A '4 Matematika, számítástechnika és egyéb természettudományok' kétfelé vált, '05 Természettudományok, matematika és statisztika' és 06 'Információs és kommunikációs technológiák'.
- e. Létrejött a 0712 'környezetvédelmi technológiák' szakirány 85 'Környezetvédelem' képzési terület nagyobb részének a 8 'Szolgáltatások' -ből az új 07 'Műszaki, ipari és építőipari képzések' főirányba kerülésével
- f. Az ISCED1997 6 'Mezőgazdaság és állatorvosi tudományok' átnevezésével jött létre a 08 'Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok' főirány, valamint átkerült a 62 'Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat' képzési területről néhány szakirány az új 052 'Környezetvédelem' képzési területre.
- g. Új képzési terület született az ISCED1997 'Környezetvédelem' megmaradt részéből 102 'Közegészségügyi és foglalkozás-egészségügyi szolgáltatások' néven.